

Ιστορία Ελληνικού και Ρωμαϊκού Δικαίου

Ενότητα 2: Οι πηγές του αρχαίου ελληνικού δικαίου

Παπακωνσταντίνου Καλλιόπη
Νομική Σχολή

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ενότητα 2^η

Οι πηγές του αρχαίου ελληνικού δικαίου

Περιεχόμενα

A. Εισαγωγικά στοιχεία

B. Οι άμεσες δικαιικές πηγές

- Οι επιγραφές
- Οι πάπυροι
- Οι περγαμηνές

Γ. Οι έμμεσες δικαιικές πηγές

ΠΗΓΕΣ

Ο Πausanías αναφέρει ότι είδε το έργο του Ησιόδου «Έργα και Ημέραι» χαραγμένο πάνω σε χαλκό, χωρίς το προοίμιο:

Πausanías, IX, 31, 4: *«Βοιωτῶν δὲ οἱ περὶ τὸν Ἑλικῶνα οἰκοῦντες παρειλημμένα δόξη λέγουσιν ὡς ἄλλο Ἡσίδοσ ποιήσειεν οὐδὲν ἢ τὰ Ἔργα: καὶ τούτων δὲ τὸ ἐς τὰς Μούσας ἀφαιροῦσι προοίμιον, ἀρχὴν τῆς ποιήσεως εἶναι τὸ ἐς τὰς Ἐριδας λέγοντες: καί μοι μόλυβδον ἐδείκνυσαν, ἔνθα ἡ πηγὴ, τὰ πολλὰ ὑπὸ τοῦ χρόνου λελυμασμένον:».*

από το βιβλίο του Eiridio Mioni, *Εισαγωγή στην Ελληνική Παλαιογραφία*, μτφρ. Νικολάου Μ. Παναγιωτάκη, Ε' έκδ., εκδ. Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα 1998, σελ. 25.

Επιγραφές

«Οι απελευθερωτικές πράξεις για λόγους δημοσιότητας αναγράφονταν σε επιγραφές μαζικά στα ιερά, και για το λόγο αυτόν διασώθηκαν μέχρι τις μέρες μας σχεδόν στο σύνολό τους από τα ιερά εκείνα τα οποία έτυχε να ξαναβγούν στο φως μετά από τόσους αιώνες».

Μαρία Σ. Γιούνη, *Provincia Macedonia. Θεσμοί του ιδιωτικού δικαίου στη Μακεδονία επί Ρωμαϊοκρατίας*, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα 2000, σελ. 26.

Πάπυρος

- Το αρχαιότερο χρονολογημένο έγγραφο σε πάπυρο είναι ένα γαμήλιο συμβόλαιο του 311 π.Χ από την Ελεφαντίνη της Αιγύπτου (Pap. Eleph. I = Mitteis, Chrestomathie 283).
- Το έγγραφο τιτλοφορείται «συγγραφή συνοικισίας» [..]. Παρόλο που, από πρώτη άποψη, συμβαλλόμενοι μοιάζει να είναι ο Ηρακλείδης και η Δημητρία, από τη συνέχεια της συμβάσεως φαίνεται καθαρά ότι η συγγραφή καταρτίστηκε μεταξύ του πατέρα της Δημητρίας, ο οποίος ενεργεί σαν κύριος της θυγατέρας του, και του συζύγου.

από το βιβλίο της Ιουλίας Π. Βελισσαροπούλου, *Αλεξανδρινοί νόμοι. Πολιτική αυτονομία και νομική αυτοτέλεια της πτολεμαϊκής Αλεξάνδρειας*, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα 1990, σελ. 116.

Περγαμηνή

Ηρόδοτος V, 58, 3: *καὶ τὰς βύβλους διφθέρας**
καλέουσι ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ οἱ Ἴωνες, ὅτι κοτὲ ἐν σπάνι
βύβλων ἐχρέωντο διφθέρησι αἰγέησί τε καὶ οἰέησι: ἔτι
δὲ καὶ τὸ κατ' ἐμὲ πολλοὶ τῶν βαρβάρων ἐς τοιαύτας
διφθέρας γράφουσι.

* 'διφθέρα' = κατεργασμένο δέρμα ζώου, δηλαδή
περγαμηνή

Έμμεσες δικαιικές πηγές

- Ιστοριογράφοι
- Λεξικογράφοι
- Ποιητές (τραγικοί, κωμικοί, επικοί, λυρικοί)
- Φιλόσοφοι
- Ρήτορες (δικανικοί λόγοι)

κ.ά.

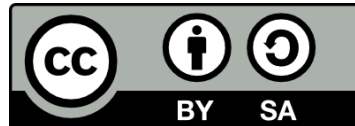
Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Παπακωνσταντίνου Καλλιόπη. «Ιστορία Ελληνικού και Ρωμαϊκού Δικαίου. Οι πηγές του αρχαίου ελληνικού δικαίου». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS520/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Διαμαντοπούλου Μαριάνθη-Ελένη
Θεσσαλονίκη, Εαρινό εξάμηνο 2013-14

